

PETER JAMES

TUSKALLINEN OPETUS

DOCENDO

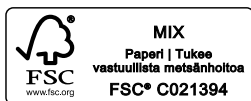
Tuskallinen opetus

PETER JAMES

TUSKALLINEN OPETUS

Englannin kielestä suomentanut
Marja Helanen

DOCENDO

Englanninkielinen alkuperäisteos
Peter James: *Denial*

First published in Great Britain in 1998 by Orion
Copyright © Peter James / Really Scary Books Ltd 1998

Suomenkielinen laitos
© Docendo, 2024
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

William Shakespeare -sitaatit suomentaneet Tiina Ohinmaa,
Matti Rossi ja Paavo Cajander.
William Blake -sitaatit suomentanut Aale Tynni.

Suomennos: Marja Helanen
Kansi: Tilla Larkiala / Taittopalvelu Yliveto Oy
Ulkoasu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-850-013-1
Painettu EU:ssa

Kiitokset

Minulla on ollut uskomaton onni saada tämän kirjan tutkimustyössä tukea ja innostusta todella huikeilta ihmisiltä, erityisesti teiltä, tohtori David Veale, tohtori Celia Taylor, rikoskomisario David Gaylor ja rikoskonstaapeli Mick Harris. Jaoitte aikaanne ja ajatuksianne paljon anteliaammin kuin minulla olisi ollut mitään oikeutta odottaa. Romaani muovautui ja eheytyi paljolti teidän ansiostanne.

Sussexin poliisivoimien ystävällinen ja innokas apu oli aivan häkellyttävää. En pysty nimeämään joka ikistä poliisia, jonka kanssa vietin aikaa Brightonin, Hoven, Haywards Heathin, Crawleyn ja Hamspteadin poliisiasemilla ja partioautoissa, mutta jäin siitä kaikesta suunnattomaan kiitollisuudenvelkaan poliisipäällikkö Paul Whitehouselle. Erityiskiitokset myös teille, rikostarkastaja Mike Lewis, rikoskomisario George A. Smith, konstaapelit Ren Harris, Nick Dimmer, Glen Douglas, Nick Bokor-Ingram Brightonin poliisista, rikostarkastaja David K. Ashley, ylikonstaapeli Phil Herring, rikosylikonstaapelit Bill Warner ja Tony Howard Hoven poliisista, virkaa toimittava komisario Ian Jeffrey, konstaapelit Brian Seamons ja Gary Pearson Haywards Heathin liikennejaoksesta ja Ross Parsons Sussexin ambulanssipalvelusta. Kiitos myös kadonneita henkilöitä etsiviä auttavan puhelinneuvonnan henkilökunnalle.

Sydämen pohjasta kiitokset myös teille, tohtori Dennis Friedman, Roy Shuttleworth, Julie Carlstrom, tohtori M. Anton, Richard Blacklock, Elizabeth Veale, tohtori Nigel Kirkham, Brightonin ja Hoven kuolemansyöntutkija Veronica Hamilton Deeley, Nigel McMillan, Indra Sinha, Spink & Son Ltd, Chris Wellings Graves, Son & Pilcheriltä, Lyall Watson, jonka hienosta kirjasta *Lifetide* ahmin tietoa lavastajalinnusta. Kiitos myös tohtori Roderick Mainille hänen Carl Jungin tuntemuksestaan ja erinomaisesta kirjastaan *Jung on Synchronicity and the Paranormal*.

Ja kuten aina, suurkiitokset myös korvaamattomalle epäviralliselle kustannustoimittajalleni Sue Ansellille ja teille, Patricia Preece

ja Britannian-agenttini Jon Thurley, oivasta paneutumisestanne ja kärsivällisyydestänne. Ja tietenkin kiitokset vaimolleni Georginalle ja karvaiselle kaverilleni Bertielle, joka on viidessä vuodessa viimeinkin oppinut olemaan järsimättä lattialle tipahtelevia levykeitä...

Peter James

Sussex, Englanti 1998

*Mies, joka ei ole käynyt läpi intohimojensa helvettä,
ei ole voittanut himojaan.*

Carl Jung

Prologi

Talo Holland Parkissa kohosi neljän kerroksen korkuisena ylhäisessä yksinäisyydessään hiekkaisen pihatien ja rautakaiteiden takana, samaan tyyliin kuin muut yhtä tyylikkääät naapuritalot. Thomas Lamark vei siellä parhaillaan aamiaista äidilleen, kuten hän teki joka aamu tarkalleen – nanosekunnilleen – puoli yhdeltätoista.

Lähes parimetrinen sliipatun komea ja hurmaavasti hymyilevä Thomas oli varsin puoleensavetävä kolmekymmentäseitsemänvuotias mies. Hän oli sonnustautunut Libertyn tavaratalon silkkiiseen aamutakkiin, Guccin nahkatohveleihin, kultaiseen Rolexiin ja Givenchyn miesten parfyymiin. Aamutakin alla hänellä ei ollut yhtään mitään. Äidistä oli mukava tietää, että hän oli alasti ihanan silkin alla.

Hopeisella tarjottimella oli hieno Herendin teekannu täynnä Fortnum and Masonin aamiaisteetä, ja siinä oli myös samaan sarjaan kuuluva luuposliininen teekuppi lautasineen. Astioiden vieressä oli *The Times* ja valkoinen ruusu, jonka Thomas oli juuri poiminut puutarhasta, vielä aamuisen kasteenraikas. Äiti rakasti aina hänen pikku yllätyksiään, ja tänä aamuna Thomas havitteli palkkiota. Toivottavasti äiti olisi myötämielinen.

Thomas pysähtyi äidin huoneen oven taakse. Kaikki talon sisäovet olivat upeita paneeleineen ja koristelustoineen, satiininvalkoisine maalipintoineen ja kristallisine kahvoineen. Tämä toisen kerroksen ovi aivan keskellä tasannetta heti kaarevien portaiden päässä näytti kuitenkin kaikkia muita ovia mahtavammalta. Sitä vartioi äidin pronssinen rintakuva jalustan päällä. Vielä monen monituisten vuosien jälkeenkin tuo ovi herätti Thomasissa yhä pelonsekaista kunnioitusta siinä missä houkutustakin.

Joinakin päivinä hänen teki mieli paiskata tarjotin äidin päälle ja huutaa: *Päästä minut vapaaksi!* Tämä ei kuitenkaan ollut niitä päiviä.

Thomas katsoi kelloaan ja odotti minuuttiviisarin vievän kierroksensa päätökseen. Tasan puoli yhdeltätoista hän astui äitinsä makuuhuoneeseen.

Thomas oli valvonut koko yön tietokoneensa ääressä. Kybermaailmanmatkaajana hän toki lepäsi välillä mutta nukkui harvoin. Yöt kuluivat shakkipelissä Jurgen Jurgens -nimisen miehen kanssa, joka asui Floridan Clearwater Springsissä. Tai sitten hän saattoi pohdiskella avaruusolioiden elämää sanfranciscolaisen chattiryhmän kanssa taikka keskustella viimeaikaisista hirvittävästä kuolemantapauksista erään *Fortean Timesin* avustajan kanssa. Thomas tarkasteli monen lääketieteellisen keskusteluryhmän lähettämiä sähköposteja, vaihtoi ruokaohjeita erään Chesapeakeenlahden rannalla asuvan naisen kanssa ja seurasi osakekurssien liikkeitä ympäri maailmaa, kartoitti äitinsä osakesalkun kehitystä ja tutkiskeli siihen liittyvien yhtiöiden nettisivuja. Joka aamu hän välitti tuoreen tiedon äidin pörssivälittäjälle.

Thomasin älykkyysosamäärä oli 178.

Nyt hän liikkui äänettömien askelin maton yli eikä pystynyt irrottamaan katsettaan äidin kasvoista. Hänen sydämensä sykki jumalointia – ja myös toista ihan vastakkaista tunnetta, jonka kanssa hän oli painiskellut koko ikänsä. Hän laski tarjottimen pöydälle kaksipylväisen katossängyn jalkopäähän, avasi valkoiset pitsi- ja damastiverhot nyöreistä vetämällä ja kiinnitti verhot tupsupunoksilla. Huone tuoksui Chanelin parfyymiltä ja äidin vaatteilta. Ne olivat hänen lapsuutensa tuoksua, hänen elämänsä tuoksua.

Thomas tuijotti äitiään kiihottuneena.

Äidin pielukselle levinneet vaaleat hiukset hehkuivat, aivan kuin auringonsäteet olisivat toimineet teatterin valonheittimenä. Thomas tiesi, että äiti ei avaisi silmiään eikä liikahtaisi, ennen kuin olisi saanut suudelman, vaikka äiti taatusti oli jo hereillä. Äiti tapansa mukaan härnäsi häntä.

Nämä joka-aamuiset kallisarvoiset sekunnit, joiden aikana äiti lepäsi noin lempeänä, suloisena ja somana ja hän itse seisoi ääneti äitiään ihailemassa, olivat hänen elämänsä tähtihetkiä.

Thomas oli haltioissaan. Äiti oli kaunis kuusikymmenyhdeksänvuotias nainen, enkelimäinen ilmestys. Äidin kasvot olivat valkoiset, niinhän ne olivat aina aamuisin, mutta nyt ne näyttivät tavallista valkoisemmilta. Äidin kauneus näytti entistä puhtaammalta. Äiti oli täydellistäkin ihanampi. Äiti oli itse ihanuus, josta Thomasin koko olemassaolo juonsi juurensa.

”Hyvää huomenta, mami”, Thomas toivotti ja asteli suukottaamaan äitiä. Äiti ei koskaan avannut silmiään ennen aamusuukkoa. Tänä aamuna silmät pysyivät kiinni.

Thomas huomasi vasta nyt lattialla vuoteen vieressä tyhjät lääkepilleriliuskat ja tyhjän vesilasin.

Thomasin vatsaa kouraisi. Hän tiesi jo kumartuessaan, että jokin tässä huoneessa oli muuttunut. Äiti oli tullut eilen ahdistuneena kotiin. Hänen päätään oli särkenyt, ja hän oli mennyt aikaisin nukkumaan.

Äidin poski oli kylmä Thomasin huulia vasten. Se tuntui veltolta. Pehmeältä taikinalta. Iho antoi periksi, muttei kimmonnut takaisin.

”Mami?” Thomasin ääni kuulosti aivan vääränlaiselta.

Vuoteen vieressä lattialla lojui pullo. Siinä ei ollut korkkia, pullo oli tyhjä.

”Äiti?”

Paniikki sumensi Thomasilta näön. Lattia kohosi, huone kallistui aivan kuin mainingin voimasta. Hän kietaisi kätensä äidin ympärille, yritti liikuttaa äitiä, nostaa tämän ylös, mutta äiti oli kankea kuin lihamöykky suoraan pakastimesta.

Thomas karjui äidilleen, poimi lattialta tyhjän läpipainoliuskan, yritti lukea sen tekstin, muttei pystynyt kohdistamaan katsettaan. Hän sieppasi pullon, muttei pystynyt lukemaan senkään tekstiä. Sitten hän hamusi puhelinta, kompuroi, sieppasi kuulokkeen ja soitti hätänumeroon.

”Ambulanssi”, hän sai suustaan, lateli sitten osoitteen ja puhelinnumeron ja jatkoi matalalla nyhkyvällä äänellä: ”Minun äitini Gloria Lamark, näyttelijätär! Gloria Lamark! *Gloria Lamark!* Tulkaa äkkiä, voi tulkaa! Hän on ottanut liikaa lääkkeitä.”

Thomasilta tipahti kuuloke. Se pompahti lattiasta ja jäi riippumaan.

Puhelinkeskuksesta puhuttiin hänelle rauhoitellen. ”Ambulanssi on tulossa. Olkaa hyvä ja pysykää linjalla. Tuntuuko pulssi? Hengittääkö hän normaalisti? Tiedättekö, mitä hän on ottanut? Miten kauan siitä on? Makaako hän selällään? Siinä tapauksessa kääntäkää hänet kyljelleen. Tiedättekö, ottiko hän tabletit alkoholin kanssa? Nyt kun puhun teidän kanssanne, ambulanssi on jo matkalla. Voitteko ystävällisesti kerätä lääkkeet, joita luulette hänen ottaneen?”

Näyttäkää ne ensihoitajille. Varmistakaa, että hänen hengitystiensä ovat auki.”

Thomas oli kietonut kätensä äidin kaulaan ja halasi äitiä lujaa. Hän oli tikahtua nyyhkeisiinsä kyynelten valuessa valtoiminaan. Äidin pulssi ei tuntunut, äiti ei hengittänyt, ei ollut hengittänyt tuntikausiin. Thomas kuuli hätänumeron päivystäjän äänen, etäisen piipityksen, ja sieppasi kuulokkeen raivon vallassa. ”Minä opiskelin lääketieteellisessä, senkin typerä lehmä!”

Hän paiskasi kuulokkeen kädestään ja rutisti äidin taas itseään vasten. ”Mami, älä tee tätä minulle. Älä jätä minua! Sinä lupasit, ettet jätä minua koskaan. Tule takaisin, ole kiltti ja tule takaisin, sinun *täytyy* tulla takaisin!”

Thomas painoi huulensa äidin suulle, yritti avata sen, mutta se pysyi kiinni, tiukasti, lukossa.

Äiti oli heittänyt avaimen menemään.

Yksi

Hän hymyili Michaelille leveään äänieristetyin lasiruudun takaa. Lasi erotti ahtaan radiostudion ahtaasta valvomosta.

Hänen nimensä oli Amanda Capstick. Hän toimi tuottajana itsenäisessä televisioyhtiössä, joka valmisti dokumenttia psykiatreista. Hän oli kaksikymmentähdeksänvuotias, ja hänellä oli vaaleat olkapäille ulottuvat hiukset ja suoraan sydämeen osuva hymy. Hymy oli pirteä ja kasvot kauniit, ne sopivat hyvin yhteen.

Hän oli ensimmäinen nainen, jota Michael Tennent oli katsonut toisenkin kerran kolmeen vuoteen, niin kauan hänen vaimonsa Katyn kuolemasta oli.

Michael tiesi syyn siihen. Jotenkin Amanda toi hänen mieleensä Katyn, vaikka olikin oikeastaan varsin erilainen. Melkein satakahdeksankymmensenttinen Katy oli ollut hoikka ja klassisen kaunis. Amanda taas oli lähes parikymmentä senttiä lyhyempi ja varreltaan pikemminkin poikatyttö. Amanda oli soittanut kolme viikkoa sitten ja pyytänyt puolen tunnin palaveria. Kun Amanda seuraavana päivänä sitten oli astunut ovesta sisään, Michaelissa oli syttynyt kipinä, jonka hän oli luullut iäksi kadottaneensa.

Amanda sai hänet hymyilemään. Katykin oli saanut hänet hymyilemään – ainakin joskus. Se Katy, jonka hän halusi muistaa. Michael yritti olla piittaamatta Amanda Capstickista ja koetti paneutua soittajaan, mutta se ei onnistunut. Hän veti yleensä jokaviikkoisen tunnin mittaisen radio-ohjelmansa keskittyen täysillä hänelle soittaviin ihmisiin, mutta tänä iltana hän tiesi hoitavansa homman Amanda Capstickin vuoksi. Amanda istui lasi-ikkunan takana farkkupuvusaan ja valkoisessa t-paidassaan, tyylikäs kello ranteessaan.

Amanda oli hänen yleisönsä. Amanda oli kummitellut hänen mielessään viimeiset kolme viikkoa, vaikka hän näkikin tämän nyt ensi kertaa heidän lyhyen tapaamisensa jälkeen. Ja Amandan läsnäolo, tänään pelkästään se eikä mikään muu, oli saanut hänet unohtamaan edes tuokioksi painajaisen, joka oli alkanut puhelusta, joka hänelle oli tänään soitettu Westminsterin kuolemansyöntutkijan toimistosta.

Amanda Capstick katseli psykiatria, joka kyyhötti konsolin yllä suuret kuulokkeet korvilla, kasvot mikroфонia suojaavan harmaan vaahtokumin varjossa, tavattoman keskittyneenä ja vakavana, toosi vakavana. Kiintoisan näköinen mies. Hänessä pilkahteli kypsyyden ja viisauden lomasta ilmiselviä välähdyksiä eksyneestä pikkupojasta. Tuo neljäkymmenen ikäinen mies oli juuri siinä puoleensavetävässä nuoruuden ja keski-ään taitekohdassa.

Hän myös pukeutui ikänsä mukaisesti. Hänellä oli asiallinen tummansininen puku, jossa oli silti muodikas korkea kaulus, ja asun kruunasi näyttävä solmio. Tummanruskeat hiukset oli suittu geelillä taakse, ja pienet soikeat sarvisankaiset silmälasit olisivat näyttäneet joidenkin kasvoilla vain trendikkäiltä, mutta hänet ne saivat vaikuttamaan vähintäänkin älykkäältä. Amanda koki katselevansa seikkailijaa.

Sopisit hyvin minun dokumenttiini, Amanda ajatteli. Mieheessä oli luontaista arvovaltaa, asiaan paneutumista. Eniten Amandaa kuitenkin viehätti hänen avoimuutensa, ylimielisyyden puutteensa. Kovin monet lääkärit, etenkin psykiatrit, tuntuivat turtuneen ammatissaan. He olivat menettäneet uteliaisuutensa ja ilmeisesti päätyneet tasolle, jossa he tyytyivät siihen minkä hyvin ymmärsivät.

Tämä tyyppi oli toisenlainen. Hänessä oli liikuttavaa surumieliisyyttä. Kun hän hymyili, näytti siltä kuin hän olisi kamppailut jotain sisäistä hymynestoa vastaan. Amanda tiesi taustatutkimustensa ansiosta, että tuo mies oli kolme vuotta sitten menettänyt vaimonsa auto-onnettomuudessa. Ehkä hän suri vielä vaimoaan.

Amanda tiesi myös, että mies veti tämän Puheradion ohjelman joka keskiviikko iltaseitsemästä kahdeksaan. Hän laati myös joka viikko psykiatrisen kolumnin *Daily Mailiin*. Hänen erikoisalaansa olivat pakko-oireinen häiriö ja dysmorfinen ruumiinkuvan häiriö – virallinen nimi sille, mitä mediassa kutsuttiin ”kuvitelluksi rumuussyndroomaksi” – ja hänet näki tämän tästä lehdissä tai televisiossa joko esittämässä käsityksiään tai antamassa asiantuntijalausuntoja rikosasioissa.

Kolmena päivänä viikossa hänellä oli etupäässä yksityis-potilaittensa vastaanotto Sheen Parkin sairaalassa Putneyn lähellä, ja kahtena muuna arkipäivänä hän tapasi tutkimuksiin osallistuvia

potilaita Princess Royal -sairaalan lääketieteellisessä, missä hän toimi kunnialehtorina. Hän oli filantroopin maineessa, ja hänen tiedettiin tukevan fobioita potevien ja erityishäiriöisten uusia omahoitojärjestöjä. Hän oli aina valmis alentamaan palkkioitaan, jos potilaan oli vaikea saada korvausta kansallisesta terveydenhuollosta tai vakuutusyhtiöltä.

Michael ei ollut koskaan onnistunut tuntemaan oloaan mukavaksi tässä studiossa. Siellä oli tunkkainen ilma, ja siellä oli joko niin kuuma, että hiki valui, tai siellä veti niin kylmästi, että vesi norui silmistä. Kuulokkeet olivat kömpelöt ja liukuivat alituisen pois korvilta. Kahvi tuntui käyvän viikko viikolta laihemmaksi, ja styroksikupin maku sen kuin voimistui. Koko ajan täytyi olla varovainen. Hänen piti välttää kiusausta liu'uttaa jotain säätönuppia ylös tai alas, hän ei saanut häiriintyä äänenvoimakkuusmittarien heiluvista viisareista, eikä hän saanut koskea mikrofoniin eikä erinäisiin vipuihin, joihin oli liitetty käsin kirjoitettu viesti: ÄLÄ SAMMUTA!

Yleensä häntä ei hermostuttanut tämän ohjelman aikana, hän vain rentoutui, antoi mennä ja yritti parhaansa mukaan auttaa ahdistuneita ihmisiä, jotka eivät tienneet mistä muualta olisivat hakeneet apua. Mutta tänä iltana hänen huomionsa vei Amanda. Ja hänen mieltään painoi tietty uutinen. Aivan hirvittävä uutinen. Eräs hänen potilaistaan, näyttelijätär, oli tehnyt itsemurhan, ja se oli hänen syytään. Tavallisesti tunti kului kuin siivillä, mutta tänä iltana se mateli. Soittajat olivat olleet hankalia, ja yrittäessään esiintyä Amandalle, yleisölleen, hän oli hukannut spontaanisuutensa ja lämmön, joita kahdenkeskiset keskustelut soittajien kanssa normaalisti nostattivat.

Nyt tunti oli melkein kulunut, luoja kiitos. Langan päässä oli viimeisen kymmenminuuttisen ollut Marj Essexistä. Juuri nyt hän olisi ilomielin voinut kuristaa Marjin. Nainen puhui hänelle samaan sävyyn kuin olisi saattanut paasata supermarketin kassalle, joka oli veloittanut liikaa avokadosta.

Michael yritti pysyä tyynenä ja sanoi: ”Eiköhän sinun pitäisi lukea uudestaan Freudisi, Marj. Kollektiiviseen alitajuntaan uskoi Carl Jung, ei Sigmund Freud.”

"Enpä tiedä, tohtori. Ettekä te ole vielä selittänyt minun untani", Marj nurisi. "Hampaatteni putoamista. Mitä se tarkoittaa?"

Kuulokkeista kuului tuottajan ääni: "Lopettele, Michael. Uutiset minuutin päästä."

Michael vilkaisi kelloa Amanda Capstickin pään yläpuolella. Minuuttiviisari lähestyi tasatuntia.

"Varsin tavallinen uni. Selitin sen seikkaperäisesti eräälle soittajalle pari viikkoa sitten. Hampaat putoavat ihmiseltä kaksi kertaa. Maitohampaiden menetys viittaa kaikkiin aikuistumista koskeviin ongelmiin, varsinkin vastuunottoon. Toinen kerta taas", Michael sanoi kenties häijymmin kuin oli aikonut, "sattuu siihen aikaan, jossa sinä äänestäsi päätellen nyt olet. Se liittyy vanhuuden pelkoon ja kaikkeen vanhuuden painolastiin, siihen että muuttuu epämieluisaksi, tehottomaksi, impotentiksi. Siis *hampaattomaksi*."

"Mutta niinhän sanoi *Freud*", Marj tokaisi.

Tuottajan ääni kuului Michaelin korvassa: "Kymmenen sekuntia!"

"Nyt pitää ikävä kyllä lopettaa, Marj", Michael sanoi. "Toivottavasti olen auttanut sinua edes vähän." Hän väänsi vipua, otti kuulokkeet korvilta ja tunsu hikinoron valuvan niskaa pitkin. Amanda Capstick hymyili hänelle taas ikkunan takaa ja näytti peukua.

Michael virnisti vastaukseksi, kohautti hartioitaan ja siemaisi hailean sumppinsa loppuun. Studion ovi avautui, ja sieltä tuli tuottaja Chris Beamish, pitkänhuiskea partasuu, jolla oli valppaat linnunsilmät. Chris nyökkäsi vakavana.

"Miten meni?" Michael esitti saman kysymyksen joka viikko.

Ja Beamish vastasi joka viikko samalla tavalla: "Hyvin, hyvä ohjelma. Varmaan tykkäsivät."

"En ollut ihan terässä", Michael sanoi. "Mönkään meni."

"Ei, kuulijat tykkäsivät", Beamish vakuutti ikään kuin ohjelmalle arvioitujen 328 000 kuulijan puolesta.

"Olet tosi hyvä", Amanda sanoi Michaelille pari minuuttia myöhemmin, kun he kulkivat autiossa aulassa vartijan ohi. "Käsittelet soittajia oikein kivasti."

Michael hymyili. "Kiitos, mutta en ollut tänään parhaassa vireessä."

"Tahtoisin pätkän sinun ohjelmastasi omaan ohjelmaani."

”Mikäs siinä.”

”Voisimme harkita suoraa lähetystä, jotta mukaan saisi äskeisen spontaanisuuden.” Amanda oli hetken vaiti ja jatkoi sitten: ”Oletko koskaan miettinyt omaa televisio-ohjelmaa? Jotain sellaista kuin Anthony Claren *Psykiatrin tuolissa?*”

”En ole vakuuttunut siitä, että mediapsykiatria olisi ihmisille parhaaksi”, Michael sanoi. ”Suhtaudun tähänkin suurella varauksella. Kymmenen minuuttia ei riitä. Ei edes puolituntinen. Alan aavistella, että minusta on enemmän haittaa kuin hyötyä. On vaikeaa tehdä tällaista, kun ei pysty näkemään kasvoja ja kehonkieltä. Ajattelin aluksi, että ohjelma saattaisi auttaa ihmisiä käsittämään psykiatrian hyödyn, mutta enää en ole siitä varma.”

He tulivat ulko-oville. Michael tunsi Amandan parfyymien tuoksun, hennon, hieman myskisen, miellyttävän. Hetken päästä Amanda olisi poissa, ja hän itse suuntaisi kotiin ja viettäisi taas yksinäisen illan, sulattaisi pakaste-einestä, tutkisi televisio-ohjelmatarjontaa, yrittäisi uppoutua kirjaan, hoitaisi rästiin jäänyttä paperisotaa tai –

Kirjoittaisi kuolemansyyntutkijalle lausunnon, jota häneltä oli pyydetty.

Michael ei olisi millään päästänyt Amandaa luotaan. Siitä oli kuitenkin hurjan kauan, kun hän viimeksi oli jututtanut naista. Hänen surkeaksi jäänyt iskutekniikkansa oli jo menneen talven lumia. Eikä hänellä ollut mitään tietoa, oliko Amanda sinkku vai rouvasihminen. Hän vilkaisi vaivihkaa Amandan käsiä.

Sormuksia ei ollut. Amandan kädet olivat yllättävän pienet ja sirot, ja kynsilakka oli lohkeillut, aivan kuin hän olisi viis veisannut ulkonäöstään. Se oli Michaelista hellyttävää. Hän itse ei pitänyt täydellisyydestä. Liian monet hänen potilaistaan olivat perfektionisteja. Hänestä oli mukavaa, että elämässä ei ollut kaikki ihan turhantarkkaa.

”Ehtisitkö lasilliselle?” Michael kysyi ja hämmästyi. Sehän kävi rennosti.

Heidän katseensa kohtasivat ja lukkiutuivat. Amandalla oli kauniit silmät, koboltinsiniset, kirkkaat ja tutkivat. Hän hymyili, vilkaisi kelloaan ja käänsi vältellen katseensa. ”Kiitos vain, mutta – minulla on kahdeksalta tapaaminen.”

”Selvä”, Michael sanoi ja verhosi pettymyksensä iloisella hymyllä. Minkälaisen komistuksen Amanda mahtoi tavata?

Michael ajatteli Amanda ajeessaan kotiin, huristellessaan Volvollaan hiljakseen Putneyn sillan yli ja sitten pääkatua pitkin. Hän muisteli, miten Amanda oli hymyillyt valvomon ikkunan takaa. Hän muisteli, miten Amanda oli katsonut häntä ulko-ovella heidän tehdessään lähtöä. Jotain viehtymystä oli ilmennyt, ehdottomasti.

Amanda oli torjunut hänen ehdotuksensa lasillisesta.

Mutta eikö hän ollutkin havainnut torjunnassa hienoista emmintää?

Tilaisuuksia tulisi vielä. He tapaisivat uudelleen. Tai... hemmetti, hänhän voisi soittaa Amandalle huomenna ja kokeilla onneaan. Miksikäs ei?

Niinpä niin, tohtori Michael Tennent, mitähän Amanda sinussakin näkisi? Olet kymmenen vuotta häntä vanhempi. Hän on nuori ja älykäs, trendikäs tyttö, jolla on maailma edessään. Itse olet vanha pieru kurjassa Volvossasi.

Etkä ole enää edes hyvä työssäsi. Se todistetaan huomisaamun lehdessä. Sinun on parasta toivoa, että Amanda Capstick ei näe sitä.

Mutta Amanda piti minusta. Piti. Oikein todella. Hänellä oli treffit, joten mitä siitä?

Hän soittaisi Amandalle aamulla, Michael päätti.

Ainahan Amanda voisi kieltäytyä.

Kaksi

keskiviikko 9. heinäkuuta 1997

Meitä ei koskaan valmisteta kuolemaan. Moisen koulimisen pitäisi kuulua koulun opetusohjelmaan, mutta opettajat vain paasaavat, että suorakulmaisen kolmion kateettien neliöiden summa on hypotenuusan neliö. Tuota kultajyvää olen säilönyt päässäni kahdenkymmenenviiden vuoden ajan enkä ole kertaakaan tarvinnut sitä. Meidät opetetaan kysymään ranskaksi tietä kaupungintalolle. Olen pärjännyt kolmekymmentäseitsemän elinvuotta joutumatta ikinä sitä tiedustelemaan.

Mutta koskaan ei opeteta, miltä tuntuu, kun joku läheinen kuolee. Vaikka niin käy meistä jokaiselle. Minulle on juuri käynyt niin, ja olen nyt ypöyksin ja joudun selviytymään kaikesta omin neuvoin.

Tässä joutuu nähtävästi kestämään erinäisiä tunnetiloja. Järkytyksen. Epäuskon. Suuttumuksen. Syyllisyyden. Masennuksen.

Olen kokenut järkytyksen, rasti ruutuun. Olen jatkanut torjunnasta hyväksymiseen. Rasti siihenkin ruutuun. Nyt olen suuttumusvaiheessa.

Olen vihainen monelle ihmiselle, mutta kaikkein eniten sinulle, tohtori Michael Tennent.

Sinä tapoit minun äitini.

Kolme

”Keskiviikko 9. heinäkuuta 1997. Lausunto kuolemansyöntutkijalle tohtori Gordon Sampsonille Westminsteriin. Lausunnon antaja: tohtori Michael Tennent, psykiatri. *Asianosainen*: Gloria Daphne Ruth Lamark, vainaja.

Olin hoitanut vainajaa potilaanani maaliskuusta 1990 lähtien. Sitä ennen hän oli aika ajoin kollegani tohtori Marcus Rennien potilas Sheen Parkin sairaalassa vuodesta 1969 tohtorin eläköitymiseen vuonna 1990. Potilastietojen mukaan Lamark sai psykiatrista hoitoa ja masennuslääkkeitä jatkuvasti vuodesta 1959 lähtien. (Tiedot liitteenä.)

Hän kävi vastaanotollani viimeisen kerran maanantaina 7. heinäkuuta, ja tapaaminen oli tavattoman tulokseton. Viime kuukausien aikana minusta oli tuntunut, että hän alkoi edistyä vaikeuksiensa hahmottamisessa ja olla pikkuhiljaa valmis hyväksymään sen, ettei hänen temperamenttinsa sovi näyttelijän ammatin vaatimaan kurinalaisuuteen. Yritin kannustaa häntä etsimään muita kiinnostuksen kohteita, painotin etenkin hyväntekeväisyyttä, jossa hän voisi omalta osaltaan avustaa yhteiskuntaa ja saada siten täyttymystä elämäänsä.

Minun mielestäni hän oli erittäin ongelmallinen nainen. Hän poti persoonallisuushäiriötä, joka esti häntä viettämästä tavallista sosiaalisesti vuorovaikutteista elämää ja teki hänestä suorastaan erakon. Tämä persoonallisuushäiriö sai alkunsa lapsuudessa tai murrosiässä, ja kun hänen lupaava filmitähden uransa 1960-luvun puolimaissa romahti, häiriö melko varmasti roihahti valloilleen.”

Kotona työhuoneessaan Michael kelasi sanelukoneensa nauhaa taaksepäin ja kuunteli lausuntonsa alun. Sitten hän jatkoi: ”Hänellä oli isoja rooleja, jopa pääosia, useissa elokuvissa 1950-luvun lopussa ja 1960-luvun alussa, mutta roolit hiipuivat nopeasti ennen kuin hän ehti täyttää kolmeakymmentä. Hän syytti uransa luhistumisesta erinäisiä asioita. Poikansa Thomasin syntymää. Avio-liittonsa särkymistä. Joidenkin kilpailijoidensa kelvotonta käytöstä. Hän mainitsi erityisesti näyttelijätär Cora Burstridgen, jonka hän

Tekisitkö mitä tahansa rakastamasi naisen vuoksi?

Kun uransa ehtoopuolella oleva näyttelijätär Gloria Lamark tekee itsemurhan, on hänen poikansa Thomas surun murrama. Kuinka on mahdollista, ettei äitiä pitkään hoitanut julkispsykiatri Michael Tennent estänyt tragediaa? Tohtori Tennentille on annettava opetus.

Michael Tennent on puolestaan vastarakastunut, mutta hänellä ei ole aavistustakaan, miten vaarallinen romanssi voi olla – sillä sekä Michael että Thomas ovat valmiita tekemään mitä tahansa rakkauden ja rakastamiensa naisten vuoksi.

Piinaavan intensiivinen ja yllättävien käänteiden täyteinen trilleri esittelee myös nuoren rikoskonstaapeli Glenn Bransonin, johon olemme saaneet tutustua paremmin Roy Grace -dekkarisarjassa.

PETER JAMES on yksi maailman suosituimmista rikoskirjailijoista. Hän toimii läheisessä yhteistyössä Sussexin poliisin kanssa, ja hänen kirjojaan on kiitetty siitä, että ne tarjoavat ainutlaatuisen autenttisen näköalan nykyaikaiseen poliisityöhön. James on palkittu yli 40 kirjallisuus- ja äänikirjapalkinnolla, ja hänen kirjojaan on käännetty peräti 38 kielelle ja myyty jo yli 30 miljoonaa kappaletta.

84.2

Kannen kuva:
Frederik Löwe/Unsplash, Istock

Kansi:
Tilla Larkiala/Taittopalvelu Yliveto Oy
www.docendo.fi

